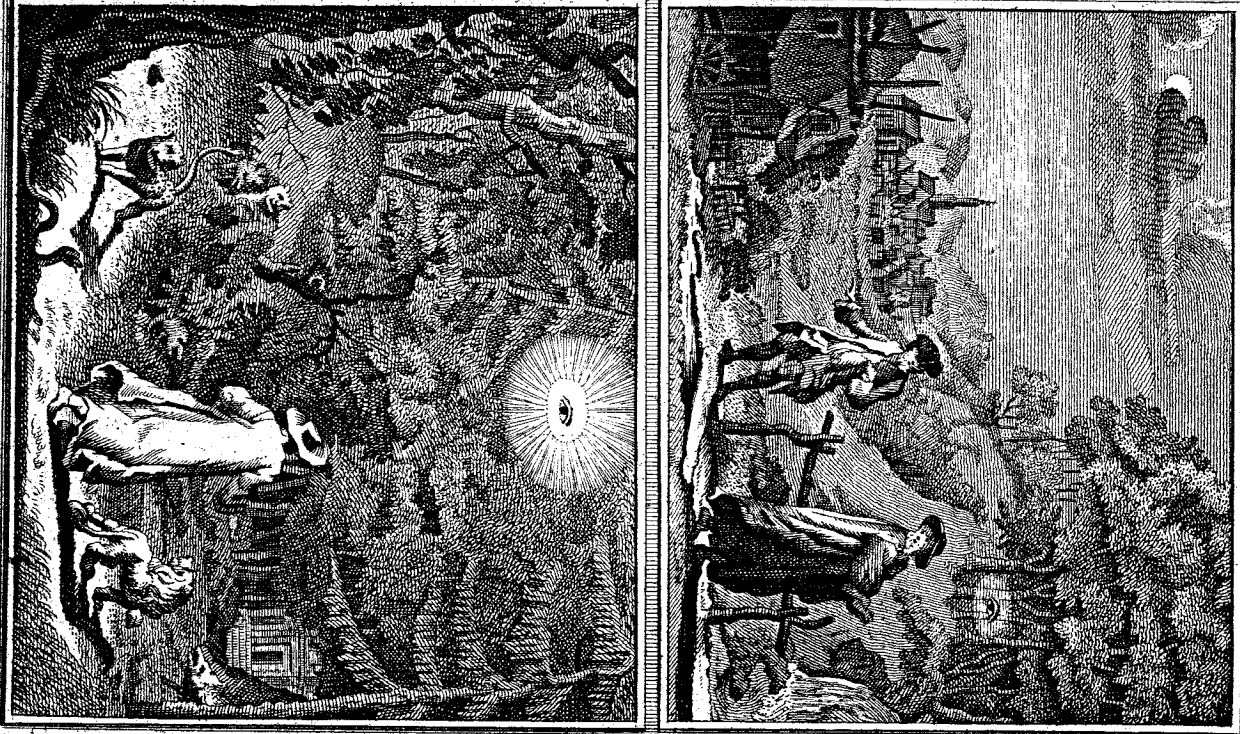

H. J. Sande
1879
L. 212

I S R A Ë L S
VERLOSSINGE
EN EEUWIGE
BEHOUDENIS.

I

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or reference, which is mostly illegible due to fading and bleed-through.

De die felle locken, end de felle meeren in de roefpauze,
ende die sal nu haer heete sprieken. *Howe 2. 1. 18*

UITLEGGING
VAN DE
TYTELPLAAT.

Zie DUTSCH, die Christus zocht, vóór dat hy hem nog kende,
En die, door deze zucht, geraakt' in droev' Elende,
In doodsvervolging en benauwtheid, niet alleen
By Bloed'ren naar den Vleesch', als Baling afgesneên,
Maar ook by and'ren, wier Geloof hem scheen te stuiten
Tot dat een Broeder, uit erkent'nis, moest besluiten
Tot zyne redding, en hem, in een' duistren nacht,
Het Doodsgevaar ontrok, en dus ter Stad uitbragt,
In 't open Veld, daar hy, na 't afscheid, eenzaam zwerven,
En tevens Vrouw en Kind en Goederen moest derven,
Alleen vertrouwende Gods leiding, in dien staat,
Gelyk het bovendeel vertoont in deze Plaat.

Dus eenzaam zwervende tot aan een Landmans Wooning,
Daar hy wat rust genoot, door 's Huismans gunstbetooning,
Geraakt hy, slaapende, en Droomt, daar 't Zinnebeeld,
Hoe Gods Voorzienigheid hem Leiden zou, in speelt.
Het scheen hem, dat hy door een Bosch, vol wreede Dieren,
Die des te wreeder zyn, wen zy van honger gieren,
En die hem van alóm begrimden als verwoed,
Moest wandlen, dat de schrik en vrees in zyn gemoed
Verdubbelde, tot dat een Leeuw, by hem gekomen,
(De Leeuw uit Judaas Stam) hem stelde buiten schroomen,
die hem door 't aaklig Woud en 't grimmig Dieren rot
Geleide in veiligheid, tot aan een pragtig Slot,
Daar hy zyn Ziel verkwikt met gaaven uit den hoogen:
Al 't welk het Onderdeel der Plaat ons stelt voor oogen:
Zo heeft het Alziende Oog van Gods Voorzienigheid;
Zyn Ziel, die Jezus zocht, door al 't geyaar geleid!

H. v. E.

ישועת ישראל
JESCHUGNAT ISRAËEL,
OFTE
I S R A Ë L S
VERLOSSINGE
EN EEUWIGE
BEHOUDENIS.

Voorgefeld uit Gods HEILIG WOORD, gestaafd, en
bevestigd met den TALMUD, en de schriften
der Oudste en vermaardste RABBYNEN,
tot opwekking, Overtuiging, en bekee-
ring, van het in de Vier hoeken der
Waereld verstrooide

I S R A Ë L;
Door hunnen Broeder naar den Vleesche,
CHRISTIAAN SALOMON DUTSCH.
EERSTE DEEL.

Gedrukt voor den Auteur.

Tot A M S T E R D A M.

By DIRK SWART, Boekverkoper op de hoek van de
Cingel en oude Lelystraat,

En zyn te bekomen by C. S. DUTSCH, op de Elands-
gragt, het derde huis voorby de eerste Lojers
dwarsstraat. 1769.

Joh. SANDEE, Jz.

J. SANDEE, Jz.

J. SANDEE, Jz.

Gevisiteert en Geapprobeert, door de
Clasfis van Amsterdam den 3 April
1769.

*ô Heere! beboud uw Volk, het overblyfzel
van Israël. Jerem. 31: 7.*

NB. De Autheur erkent geen Exemplaren egt, als
die door zyn hant onderteekent zyn. *E. J. S. J. J.*

O P D R A G T

Aan het in de Vier hoeken der Waereld

VERSTROOIDE

I S R A Ë L,

En in het byzonder aan de Geleerde

R A B B Y N E N,

En de Heeren

P A R N A S Y N S

deezzer Stad

AMSTERDAM.

*Om myner Broederen ende myner Vrienden
wille, zal ik nu spreken. V R E E D E Z Y
I N U, AMEN!*

Et is aanmerkenswaardig, het
H geen men in den *Talmud* aan-
getekend vindt: „ Wanneer *Sabbath*
„ op een zekeren tyd eens een Hei-^{Fo. 31.}
* 3 „ den

O P D R A G T.

„ den tot den Zagtmoedigen en Ou-
 „ den HILLEL kwam, begeerende
 „ om van hem tot *Jodegenoot* gemaakt
 „ te worden; maar op die Conditie,
 „ dat hy hem de geheele Inhoud van
 „ de Wet, in een zo korten tyd
 „ zoude moeten voorstellen, *zo lang*
 „ *als hy op een Voet zoude kunnen*
 „ *blyven staan*: zo antwoorde hem
 „ HILLEL: *לחברך לא עני' דעלך סני' או היא התורה כולה.*
 „ de: *het geene, waar van gy een*
 „ *baat en afkeer hebt, doet dat niet*
 „ *aan uwen naasten; Dat is de Inhoud*
 „ *van de GEHEELE WET.*” Zeer
 wel geantwoord! want zekerlyk; ver-
 ondersteld hy daar mede, (gelyk zig
 de vermaarde *Maimonides* uitdrukt)
 „ *Alles wat gy wilt dat andere u*
 „ *doen, doet het selve aan uwe Broe-*
 „ *deren,*” (de zin daar van is) By
 voorbeeld, als ik iemand zie die door
 Onkunde op een weg dwaalt, waarin
 hy zoude moeten omkomen, zo ver-
 pligt my de *Wet*, om zo veel moge-
 lyk is aan hem al die raad, hulp, en
 redding toe te brengen, die ik zoude
 wenschen dat aan my gedaan wierd,
 wan-

O P D R A G T.

wanneer ik my in zulk een gevaarly-
 ken toestand bevond. Geen wonder,
 want ik ben immers verpligt volgens
 de *Wet*, om mynes Vyands *Os* of ^{Exod.}
 dwalenden *Ezel*, als ik die ontmoet, ^{23: 4, 5.}
 wederom te regt te brengen; hoe veel
 tē meer ben ik verpligt om mynen
 naasten van de dwalingen zynes wegs,
 waar in hy staat om te komen, te
 regt te brengen en te *bebouden*; Ja,
 hoe veel te meer ben ik dan verpligt,
 om myne *Broeders naar den Vlesche*,
 die ik, als dwalende Schapen, zie
 dwalen op wegen des doods, om zo
 veel mogelyk alle middelen aan te
 wenden, tot haare Zaligheid en *Eeu-*
wige beboudenis! wanneer ik my zel-
 ven nog in dien ongelukkigen staat
 bevond, zou ik dan niet hartelyk
 wenschen, dat zulks aan my geschie-
 de?

Hooret nu dit, gy hoofden des Hui- ^{Micha}
zes Jacobs, ende gy Oversten des bui- ^{3: 9.}
zes Israels. Dit is het, 't welk my
 bewoogen heeft, om ook *deze Les* in
 agt te neemen, en u te toonen, dat
 ik u zo lief heb als my zelve, en
 uwe

O P D R A G T.

uwe Zaligheid en EEUWIGE BEHOUDENIS, zo wel behertige en zoekte te bevorderen, als de myne. Dit heeft my aangedrongen (zeg ik) om myne geringe bekwaamheden, (nog maar als een Leerling) daar toe te besteden en aan te leggen, en dat *Talent*, 't welk de HEERE my gegeven heeft (Al is het maar één pond) niet onder de Aarde te begraven, maar op woeker aan te leggen; of ik onder des HEEREN Zeegen nog eenige winste daar meede mogte doen. En dit geeft my Vrymoedigheid, om dit werkje aan *U.E.* op te dragen.

Ik bid u dan, *waarde Broeders naar den Vleefche!* Denkt tog niet, dat ik dit hebbe geschreeven met een Oogmerk, om u te Ergeren, maar zyt verzekerd, en gy zult het ook onder het Leezen bevinden, dat dit alleen uit een byzondere Broederlyke liefde, en genegtheid tot uwe Zaligheid en EEUWIGE BEHOUDENIS geschied. Zyt derhalve dan niet met eenig vooroordeel ingenomen, gelyk gylieden doorgaans bezit omtrent zulke boeken, die

O P D R A G T.

die van de Christenen tot uwer Opwekking, Overtuiging, en bekeering geschreeven worden; de welken gy als schadelyke en Zielverdervende boeken veroordeelt, dezelve niet eens waardig agtende om te leezen: Maar leeft het met bedaardheid, en schoon gy bevind, dat de *ydele gedagten*, waar mede gy u voed, aangaande uwe Zaligheid en *Eeuwige behoudenis*, daarin tegengesproken worden; Ei! laat tog de boosheid uwes herten daar tegen niet opkomen, en u Overweldigen, om u daar door in het leezen van dit Werkje te laten verhinderen: Maar beproeft alle dingen en behoud het goede.

Komt dan gy Israëlitén, Kinderen der Patriarchen en Propheeten! komt dan, zeg ik, door eene Waare Oprechte bekeering en geloof tot JEHOVAH ONZE GERECHTIGHEID, ende gy zult leven. WASCHT uw herte van boosheid, en gy zult voor EEUWIG BEHOUDEN worden. *Och! dat Israëls VERLOSSINGE uit Zion [kwame!] Als de HEERE de*

* 5

ge-

O P D R A G T.

*gevangene zyns Volks zal doen weder-
keeren; dan zal zig JACOB verheugen
ISRAEL zal verblyd zyn. Het welk
Ik van herten toewensche, en zegge
AMEN! Ja AMEN!*

UE. Heilzoekende en na uwe Zaligheid
zugtende *Broeder naar den Vleesche.*

CHRISTIAAN SALOMON DUTSCH.

*Amsterdam
den 30 Maart
1769.*

A A N

A A N I S R A Ë L S

N A G E S L A C H T,

O P H U N N E

V E R L O S S I N G E

E N E E U W I G E

B E H O U D E N I S S E.

Wilt ge uwe Elende zien, ô Israël! sla de oogen
In deze bladen, die u D U I T S C H nu weer vertoont;
Hy, grootelyks met uw bedroefden staat bewogen,
Bewyst hier Zonneklaar, wat in uw boezem woont,
En roept: *hoe lang zult gy die ydele gedachten,*
Die u beheerschen in uw droeve Onweetenheid,
Nog voeden by u-zelf, en *laten overnachten?*
Wascht, wascht uw hart van't kwaad, dat uwe Zielmisleidt,
Opdat *gy eeuwig wordt behouden* na dit Leven:
Werp u in de Armen van den goedertieren Godt,
Die uwe Vaden blyk van gunsten heeft gegeven,
En waant niet langer, dat, wanneer gy een Gebod
Van zyn geboden houdt, gy kunt behouden worden,
Of dat gy, zonder hulp, en door uw eigen kracht,
Uw heil bewerken kunt: neen, gy moet u omgorden
Met toevluchtneeming tot dien sterken Held, wiens magt
U kan behouden, die 't gebrek van uw vermogen
Vervullen, en ook by de Godheid een Rantzoen
Verstrekken kan, en die gedaald is uit den hoogen,
Om, 't geen gy zelf niet kunt volbrengen, te voldoen.
Dus toont u D U I T S C H voor eerst, door 't woord van *Jeremias,*
Hoe gy u waschen en van boosheid zuivren moet;
Dat uw Verlossing door een G O Ë L of M E S S I A S
Volbragt moet worden, die voor uw Zonden boet.
Hy zal u in 't vervolg opleiden als by trappen,
En toonen welk een Man het zyn moèt, die het Volk

Ver-

Verlossen kan; hy zal zyn Ampten, Eigenschappen
En Staaten u doen zien, om u dus uit den Kolk
Van die Onweeten- en Onkundigheid te trekken:
En eindlyk zal hy hem vertoonen openbaar,
Wie 't is, die 't Zondig Volk ten MIDLAAR kan verstrekken,
Die u ook redden zal uit uw gewis gevaar,
Zo gy uw toevlucht neemt tot Hem door uw bekeering.
Merk dan, ô Nageslacht van Jacob! merk dit aan:
Wie kan toch beter, door een vriendelyke Leering,
U overtuigen, en u brengen op de baan
Die gy bewandlen moet, dan hy, die ook voor deezen
Een blinde Leidsman was? die door een wonder Licht
Van Godts Voorzienigheid zyn wonden zag geneezen,
En uit zyn Dwaaling kwam door de oop'ning van 't Gezicht?
Lees zyn bescheiden Werk met een onzydig oordeel,
Zo zult gy zien, dat hy, uit Broederlyke zucht,
U toe te brengen zoekt zyn reeds verworven voordeel,
- In 't vinden van den geen', dien gy tot nog ontvlucht!

II. v. E.

O P

OP HET NUTTIG
W E R K J E,
G E N A A M D
ISRAËLS VERLOSSINGE,
E N
EEUWIGE BEHOUDENIS.

1.

ô! Jakobs Nageslagt, uit Israel gesproten,
Na zynen Naam genoemd, wel eer Gods gunstgenoten,
Een Volk, waar aan dat God veel wondren heeft gedaan,
Met Zegeningen en weldaaden overlaan.

2.

Meer als 'er ooit geschied is op de heele Aarde,
Een heilig Volk, wel eer, geliefd en groot van waarde,
Om dat wel eer Gods Kerk, zyn Volk en Huisgezin,
Zyn waarheid, Ja God zelfs die woonden by u in.

3.

Maar nu Helaas! helaas! zoo verre afgeweeken
Van 't ware heil, van licht en troost zoo diep verfteken,
Vervreemd van 's Levens weg, door YDELHEID vervoerd,
Verdwaalde Schapen ach! wiens hert werd niet beroerd.

4.

Wanneer hy eens beschouwd, hoe ver gy zyt vervallen,
Hoe lang Gods oordeel, wraak, en toorne op u allen
Geduurt heeft en nog duurt, door zoo veel eeuwen heen.
En hoe uw HERT, dan nog, verhard blyft als een steen.

5. HOE

5.

HOE LANGE zult gy nog, de YDELHEID aankleven?
Uw zelve tot bedrog, en alle kwaad begeeven,
Verbeelden dat uw HERT, nog rein en zuiver is
GEWASSCHEN door uw zelfs, tot uw BEHOUDENIS.

6.

Ach! komt eens tot uw Pligt, legt af die ydelheden,
En al die ydele waan, waar mede gy uw kleeden
En dekken wild, voor Godts gericht en Heiligheid.
En hoort wat Godts Propheet, in liefde tot uw zeld:

7.

JERUZALEM, WASCHT DOG UW HERTE VAN
HET BOOZE,
En zegt niet in uw zelfs, ik ben geen Goddelooze,
Keert tot uw zelve in, en ziet uw Onrein Hert
Nooit schoon gewaschen is, en niet gereinigt wert.

8.

HOE LANGE? zal 't nog zyn, dat gy zult blyven wagten
Uw houden op, met zoo veel YDELE GEDAGTEN!
Daar zulk een Godsdienst God niet aangenaam en is,
Gelykze ook niet strekt, tot uw BEHOUDENIS.

9.

Ja hoord uw BROEDER NAAR DEN VLEESCH, die unog
heeden
In deezen tyd nog roept, en tot u met gebeden.
Ziet hoe uw Zaligheid, en heil hem gaat aan 't hert,
Daar hy u ziet verblind, verduistert en verwert.

10.

Om 't waare heil te kunne zoeken, of te vinden
Hy haat uw niet, hy zoekt het best voor u als vrinden,
Vond zyn vermaning nu maar ingang in uw Hert,
Dat was zyn grootste vreugd, verligte zyne smert.

11. Dan

11.

Dan zag men met der haast, een einde van die Plagen,
Die IS'RAEL drukken nu, en dan die blyde dagen
Haast naderen; waar van dat lang gesproken is
In het Propheetisch woord, zoo zeker en gewis.

12.

Het zal zyn, zegt Godt, In het laaste van de dagen,
Dat dit verftrooide Volk, naar my zal komen vragen,
En met geheel haar hert en liefde zoeken my,
Genieten myne gunst, ik zal haar maken bly.

13.

In Liefde zal ik haar aannemen en ontfangen.
Ach! Ach! wiens hert zou niet met wederlieft verlangen?
Ach! Broeders WASCHT u dan, verlaat uw ydelheeden,
Wend u tot uwen God, met zuchten en gebeeden.

14.

Hy breid zyn armen uit, hy wil u nog vergaderen,
Hy wil zyn die hy is, de God van uwe Vaderen,
Zyn Liefd' en trouw staat vast, hy wil zyn die hy is,
Wanneer gy u bekeerd, IS'RELS BEHOUDENIS.

15.

Lees eens daar toe dit Boek, het is aan u gefchreven,
Ach! mogt God zelfs, u daar toe lust en liefde geven,
En nemen alle haat, vooroordeel uit uw hert,
Op dat gy eens met vreugd, daar door getroffen wert.

16.

En kwam te vragen na die oude Regte paden
En goede weg, waar in dat God u zyn genaden
En gunst bewees, waarin alleen te vinden is
Uw Zaligheid en EEUWIGE BEHOUDENIS.

P. V. M.

OP ISRAËLS
VERLOSSINGE
 EN EEUWIGE
BEHOUDENISSE.

ISRAËL die zyt geweeken
 Verre van des Levens pad,
 Diep van 't ware Ligt versteeken,
 'Welk u eerste Vader had;

2.

VERLOSSINGS troost is niet te vinden
 In die Weg van YDELHEID,
 Daar gy meent Gods gunst te vinden,
 Door eigene gerechtigheid.

3.

EN gy zult het uw beklagen,
 Zo gy daar in voort blyft gaan,
 En nog niet eens komt te vragen,
 Na des Levens regte baan.

4.

EEUWIG Heil en Zaligheeden
 Wyst uw Broeder u hier aan,
 Uit 's Propheeten wyze Redden,
 Treed dan in dees Levens baan.

5.

BEHOUDENISSE, Troost en Vreden
 Zult gy daar door vinden zoet:
 Ag! 't Is nog den dag van heeden
 Zoek dog *Israëls* hoogste goed!

Uit Vriendfchap.

Pr. V. D. M.

ERRATA.

De goedgunstige Leezer gelieve de volgende Drukfouten
 aldus te verbeteren:

Pag.	Reegel	staat	Lees
4	laatste	deriende	deritiende
16	33	vee	veel
63	12	al	als
80	30	levenzoorte	zevenzoorte.
110	25	taffelen	tafelen
114	in de noot 4	elkankeren	elkanderen
125	laatste	Cebod	Gebod
144	19	ongeregt-	gerechtigheid

Pag. 1

ישועה ישראל

JESCHUGNAT ISRAËEL,

OF

ISRAËLS

VERLOSSINGE

EN EEUWIGE

BEHOUDENIS.

JEREMIA 4: 14.

בבסי מרעה לבך ירושלים למען תושעי
 ערמתי תלין בקרבך מהשבות אנקה:

WASCHT U HERTE VAN BOOSHEID; Ô
 JERUSALEM, OP DAT GY BEHOUDEN
 WORDT, HOË LANGE ZULT GY DE GE-
 DAGTEN UWER YDELHEID, IN HET
 BINNENSTE VAN U LATEN VERNAG-
 TEN?

⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡⚡
NA dat de Propheet *Jeremia*, op
 het bevel Gods, *Israël* getrouwe-
 lyk herinnerd had, de byzondere,
 en menigvuldige Weldaden, die
 de goedertieren Godt, aan hunne
 Vaders gedaan had, en hoe onbetaamelyk,
 A hoe

2 ISRAELS VERLOSSINGE

hoe slegt, hoe godloos, zy dezelve beantwoord hebben, hoe zy het land, waar in de Heere hun bragt, door *Afgodery* verontreinigden, en zyn Erfdeel tot een grouwel stelden; ja dat het gedrag van Israël, omtrent hare afgoden, andere Volkeren overtrof; gelyk duidelyk te leezen is in de Godspraak, van de bovengemelde Propheet Cap. 2: 1-21. Zo neemt hy in zyne Bestraffing den overgang, tot eene verdere overtuiging, om hen daar door af te schrikken, en haare *Ydele gedagten*, uit den weg te ruimen, waar mede zy zig voeden, en bedrogen; meenende dat zy zig met eene uitwendige, schynheilige *Bekeering*, van hare zonden, zouden kunnen *afwassen*, reinigen, en zig met Godt verzoenen: zo zegt hy in het volgende 22. vers,

Jer: 2: 22. *want al wiescht gy u met Salpeter, en naamt u veel Zeep, zo is doch uwe Ongerechtigheid voor myn aangezigt geteekend, spreekt de Heere HEERE.*

Salpeter, en *Zeep*, word niet alleen gebruikt tot het *wasschen* van kleederen, om dezelve van alle vuiligheid, onreinigheid, en vlekken te zuiveren, maar deze middelen werden ook gebruikt, om het Lighaam van de onzuiverheid te reinigen; doch de zonde, (wil hy zeggen) die u zo vast aankleefd, is zo diep in uw hert

Jer: 17: 1. *ingeprent, als ware zy geschreven met een yzere griffie, met het punt eenes dyamants, gegraven in de Tafel van ulieder HERTEN, die kunt gy noch met Salpeter, noch met Zeep, van u afwassen. Alle uwe ydele gedachten, die gy denkt te doen, alle uwe uitvindingen, van uitwendige godsdienstigheden, en ver-*
zoe-

EN EEUWIGE BEHOUDENIS 3

zoeningsmiddelen, die gy denkt in het werk te stellen, om u van vlekken en Onreinigheid der zonden af te wasschen, en u zo zuiver en rein te maken, dat gy in uw ingebeelde, geestelyke hoogmoed zegt: *boud u tot u zelven, ende en raakt tot my niet, want ik ben beiliger dan gy,* dat alles kan u niets helpen, en gy bedriegt u zelfs met uwe *ydele gedagten*; gy kunt wel met uwe schoonschynende heiligheid, Menschen, die niet verder zien kunnen; dan dat voor oogen is, bedriegen, maar niet den Heere; want daar is geen Schepzel onzichtbaar voor hem, maar alle dingen zyn naakt, en geopend voor de oogen des geenen, met welken wy te doen hebben; hy ziet na de opregtheid, in het binnenste des herten, *want de Heere doorgrond het HERTE.* Jeremia Wascht u, reinigt u, doet wat gy wilt, zo is echter, uwe zonde, uwe Ongerechtigheid voor myn aangezigt geteekend; gy zyt, gelyk *Zalomon* zegt, *Een geslacht dat rein is, in zyne oogen, ende van zynen drek NIET gewasschen is.* Spr: 30: 12. *Waarom? dewyl uw herte als een stinkende bron, en Modderpoel, in u blyft: zo min als het wat kan helpen, wanneer men de pypen zuivert, door welke het water vloed, dat zyn Oorsprong heeft uit een stinkende Bronwel; zo lang als de Wel zelfs niet gezuiverd word, kan immers alle aangewende moeite niets helpen; want zy kan niet anders dan onzuivere, en stinkende Wateren voortbrengen. ô! Dat Booze dat Zondig dat bedrieglyke hert, is een Bronwelle aller ongerechtigheid; het is als een nest, dat met onreine Vogelen vervuld is, die uit het zelve uitvliegen; dat hert moet ge-*

4 ISRAELS VERLOSSINGE

wasschen, gezuiverd, en gereinigd worden, zo als de woorden van onzen Text huiden: *Wascht u HERTE van boosheid, ó Jeruzalem*, enz.

Gy ziet, myne Geliefde Broeders, dat ons hier in dezen text voorkomt.

(1) Eene zeer trouwe bestraffende onderwyzing, (namelyk) *wascht u herte van boosheid, ó Jeruzalem*.

Hier in staat ons te overweegen:

(A) Wie aangefproken word,

(B) De bestraffende onderwyzing op zig zelf,

(C) Een drangreeden, om haar daar door in te nemen, en ten

(z) Dewyl hunne *ydele gedagten*, waar mede zy zig zelf bedroogen, en verhinderden, om die pligt, waar van de Propheet hen onderweezen had, ter uitvoer te brengen, wekt Hy hen al klagende op, om zig daar door niet langer telaten tegenhouden, zeggende: *tot hoe lange zult gy de gedagten uwer ydelheid, in het Binnenste van u laten vernagten?*

Wie de Spreker is, is niet nodig, om 'er eene uitbreiding over te maken, dewyl in het eerste vers, van dit boek, aan ons, een zeer duidelyk bericht wert gegeven, zo wel van zyn *Perzoon, Naam, Geslagt*, als van zyn *geboorte*, en de *tyd* wanneer. Hy (namelyk *Jeremia*,) was een *Zoon van HILKIA*, uit de *Priesteren*, die te *ANATHOTH* waren, in het *Land van Benjamin*; Hy was zeer jong, toen Godt hem riep tot de *Prophetische bedieninge* in het *derftende Jaar* van de *Regeering*.

EN EEUWIGE BEHOUDENIS. 5

ringe des *Vromen Konings Josias*, in een booze tyd; hoewel het volk, na den dood van dezen *Godvrugtigen heerfscher*, nog veel erger is geworden.

„ Dat deeze *Getrouwe vermaning*, in
„ den tyd van de *Regeering des Konings*
„ *Josia*, door hemaan hun geschied is, dunkt
„ my zeer klaar te zyn, terwyl ik vind,
„ *Cap: 1: 2*, dat hy heeft beginnen te pro-
„ pheteeren, zo als reeds gezegd is, in de
„ *dagen van JOSIA*, in het *DERTIENDE*
„ *Jaar van zyne regeering*, dat was juist een
„ *Jaar*, na dat deze *godzalige Koning*, de
„ *grootte hervorming* heeft beginnen te ftig-
„ ten: want in het *TWAALFDE jaar* zyners ^{2 Cron.}
„ *Regeering*, begon hy *JUDA*, ende *JERU-34: 3-*
„ *ZALEM* van de *hoogtens*, ende de *bosschen*,
„ ende de *gesnedene*, ende de *gegotene Beelden*
„ te reinigen; en *Cap. 3: 6*, vinden wy we-
„ derom *Godt* tot *Jeremia* spreekende, in de
„ *dagen van den Koning JOSIA*, en dus gaat
„ de *Propheet* in zyne *Predicatie* voort,
„ in eene *aaneengeschakelde reeden*, zon-
„ der op te houden, tot het einde van *Cap.*
„ *6*, in welke hy eerst verhaald *Israels afval*
„ van den *Heere*, en hoe hy deswege met hun
„ *gehandelt* heeft, en dus werd *Juda* be-
„ schuldigd, dat zy nog erger als *Israel* wa-
„ ren, terwyl zy zig niet hebben laten waar-
„ schouwen, door het gene dat *Israel* over-
„ gekomen was; en eindelyk worden zy ge-
„ nodigt tot eene *opregte en ware bekee-*
„ *ring*, enz.” Dus moet zekerlyk alles (na-
„ mentlyk van *Cap. 1: tot Cap. 7.*) tot de re-
„ geeringe van *Josia* gebragt worden.

6 ISRAELS VERLOSSINGE

Het verhaal van zyne beroeping, tot de Prophetische bediening, en hoe de Heere hem op zyn vreesagtige tegenwerping (die hy tegen Godt gemaakt had, dat hy, wegens zyne jonkheid, niet en wist* te spreken, en tot zulk een gewichtig dienstwerk niet bekwaam was) heeft aangemoedigt, om de godlyke roeping op te volgen, en eindelyk, hoe de Heere hem beveeld, dat hy zig als een Man zyne lendenen zoude omgorden, en dat hy de overhand zoude behouden; is ons zeer klaar, in 't eerste Cappittel van deze God-spraak beschreven, en daar op verrigt hy zyn dienstwerk, zo als de Heere hem bevoelen had. Ende des Heeren woord, (zegt Jerem. 2: 1, 2. vers 4. hy) *geschiede tot my, zeggende, gaat, ende roept voor de ooren van Jeruzalem; en hy maakt een begin van zyn eerste Predicatie, en voert den Heere spreekende in, zeggende: Hoort des HEEREN WOORD, gy huis Jacobs, en dus gaat hy voort met het gedurig herhalen, van den Naam des Heeren, zo als ook in het begin van ons Text-Capittel te zien is, zo gy u bekeeren zult, Israel, SPREEKT DE HEERE: Om daar mede te kennen te geven; dat hy deeze woorden van Godt, en niet zyne eigene woorden sprak, om hun daardoor te beweegen, datze dezelve met aandacht, en eerbiedigheid, als de Woorden van den levendigen Godt, mogten aanhooren. Laat ons nu zien*

(A) *Wien hy aanspreekt? het is JERUZALEM.*

(*) Volgens het grondwoord, **לֹא יָדַעְתִּי דָבָר**

EN EEUWIGE BEHOUDENIS. 7

ZALEM; want zo, luiden onze textwoorden, *wascht u herte van boosheid, O JERUZALEM! O Jeruzalem! gy die te vooren, als de zitplaats der zichtbare tegenwoordigheid Gods, de heilige Stad werd genoemd, hoe is die getrouwe Stad tot een hoere geworden. In het midden van haar is enkel verdrukkinge. Gelyk een Bornput zyn water opgeeft, alzoo geeft zy haare boosheit op: geweld ende verstooringe wort in haar geboort. Zo dat de Heere zelfs van haar klaagt, want tot myne toorn, ende tot myne grimmigheid is my deze Stadt geweest, van dien dag af dat zyze gebouwt hebben, tot op dezen dag toe.* Jerem. 1: 21. Jerem. 6: 7. Jerem. 32: 31.

Doch het spreekt van zelfs, dat de Prophet hier niet eigentlyk de Mauren en de Gebouwen der Paleizen aanspreekt, maar de Inwoonders van Jeruzalem, zo als klaar te zien is, uit het bevel des Heeren, dat tot hem geschied was, zeggende: *gaat, ende roept, voor de ooren van JERUZALEM, dat kan niet anders verstaan worden, dan voor de Inwoonders van JERUZALEM.*

O, Gy Mannen van JUDA, en inwoonders van JERUZALEM, gedenkt eens, hoe menigmaal hebben uwe Vaders het VERBOND met den Heere vernieuwd. In het vyftiende Jaar des Konings ASA, traden zy in een verbond met den HEERE, dat zy den Godt harer Vaders zoeken zouden, met haar gansche herten, en zy zwoeren den HEERE, en gantsch Juda was verblyd over den Eed. Ook ten tyde des Priesters JOJADA: hy maakte een VERBOND, datze den HEERE tot een volk zouden zyn; daarop ging al het volk in het huis Baals, en braken het af, en zyne Altaren, ende Beelden, en

8 ISRAELS VERLOSSINGE

doode den Priester: en hoe zy egter het **VERBOND** gedurig verbroken hebben, en zyn wedergekeerd tot hare vorige grouwelen, ja schaamteloos en gretig wederom vervallen, in hunne oude godloosheden en Misdryven der Afgodery. *Als een hont, die wederkeerd tot zyn uitbraakzel, ende de gewaffene Seuge tot de Wentelingē in het Slyk.*

Spr. 26:
11.

Even zo is het met **Ulieden** tegenwoordig gestelt; het heugt u immers nog wel, want het is nog maar weinig Jaren geleeden.

Als de Vrome Koning **JOSIA** de grote hervorming gestigt hadde, *ende hy begon JUDA en JERUZALEM van hare hoogten, ende buffchen, ende gesnedene Beelden, te reinigen, en het gansche land zuiverde van de Afgoden, die op alle plaatzen opgerigt waren, zo zezamelde hy alle de oudsten van JUDA en JERUZALEM, en ging op, in het huis des Heeren, en alle de Mannen van JUDA en de Inwoonders van JERUZALEM, mitsgaders de*

2 Cron.
34:3, 31.

*Priesters, ende de Livieten, en al het volk, van de grootste af, tot de kleinste toe, ende de Koning maakte een **VERBOND**, voor den **HEERE**, om den **HEERE** na te wandelen, met zyn gansche herte; niet alleen voor zig zelf, maar ook het gansche volk; stond in dit **VERBOND**; zy verklaarden zig het **Verbond** toe te stemmen, aan te nemen, en getrouw te zyn in de dienst van Godt. Maar uw **VERBOND**, en bekeering was niet opregt, gy hebt dit alles geveinsdelyk gedaan, gy hebt u niet bekeerd, van ganscher **HERTE**, maar valsche-lyk; uw **Hert** hunkerd en hoereerd gedurig na de **Afgoden**; en gylieden hebt erger gedaan,*

2 Kon.
23: 3.

Jerem 3:
10.

Jer. 16:
12.

dan

EN EEUWIGE BEHOUDENIS. 9

dan uwe Vadersen, want ziet gylieden wandeld en iegelyk, na zyns BOOZEN HERTEN goed-dunken.

En by dit alles, zegt gy nog, zekerlyk ik *Jer. 2: 35.*
ben onschuldig, zyn toorn is immers van my afgekeerd. Hoe kondt gy, hoe derft gy nog zo onbeschaamd dit zeggen, hoe kondt gy toch zo verhard blyven? om niet bewoogen te worden, tot erkenenis van uwe zonden? gy bedriegt u, met uwe ydele gedagten! en gy vleidt u; met uwe inbeeldingen, dat het verschynen in den tempel en het offeren van zoenofferhanden, een genoegzaam middel is, om u van alle uwe Ongeregtigheden, en zonden af te WASSCHEN. Ei, overweeg toch eens met uw verstand, hoe kan dat mogelyk zyn? daar immers het offer der godloozen een grouwel is, hoe veel te meer, als zy 't met een schandelyk (godloos) voornemen brengen. Ziet, gy vertrouwd u op valsche woorden, die geen nut en doen. Och, en vertrouwd u niet op valsche woorden, zeggende des Heeren tempel, des Heeren tempel, des Heeren tempel, des Heeren tempel, zyn deze.

Spr. 21,
27.

Jerem. 7:

Jerem. 7:

Jerem. 7:
14-15.

Hoort wat de Heere daar van zegt, ik zal aan **DIT HUIS**, dat na myne name genoemd is, en daarop gy **VERTROUWET**, en aan de plaatze die ik u en uwe Vadersen gegeven hebbe, doen, gelyk als ik aan **SIL0** gedaan hebbe, ende ik zal **Ulieden** van myn aangezichte wegwerpen: gelyk als ik alle uwe Broederen, het gantsche Zaat **EPHRAIMS** weg geworpen hebbe.

ô! Gy Mannen van Juda, en gy Inwoonders van Jeruzalem, moet u niet een schrik door uwe Aderen lopen? en een smertelyke